

Međunarodna konvencija za eliminaciju svih oblika rasne diskriminacije

Distr.: Opšta
6. maj 2015. godine
Original: engleski

Komitet za eliminaciju rasne diskriminacije Osamdeset šesto zasjedanje

Sažeti zapisnik sa 2331. sastanka

održanog u Palati Vilson, Ženeva, utorak, 30. april 2015. godine, u 15.00 časova

Predsjedavajući: Gdin Call Tzay

Sadržaj

Razmatranje izvještaja, komentara i informacija koje su dostavile Države potpisnice u skladu sa članom 9 Konvencije (*nastavak*)

Kombinovani deveti, deseti i jedanaesti periodični izvještaj Bosne i Hercegovine (nastavak)

Ovaj zapisnik podliježe ispravkama.

Ispravke treba dostaviti na jednom od službenih jezika Ujedinjenih nacija. Trebaju biti dostavljene u posebnom dokumentu, a takođe i uključene u kopiju ovog zapisnika. Trebale bi biti poslate u roku od sedam dana od datuma ovog dokumenta Odsjeku za engleske prevode, soba E6040, Palais des Nations, Ženeva (trad_sec_eng@unog.ch).

Sve ispravke zapisnika sa javnih sastanaka Komiteta sa ovog zasjedanja će je objediniti u jedan dokument ispravki, koje će biti izdat neposredno nakon završetka zasjedanja.

Sastanak je počeo u 15:10 časova

Razmatranje izvještaja, komentara i informacija koje su dostavile Države potpisnice u skladu sa članom 9 Konvencije (nastavak)

Kombinovani deveti, deseti i jedanaesti periodični izvještaj Bosne i Hercegovine (CERDC/BIH/9-11 i CERD/C/BIH/Q/9-11)

1. *Delegacija Bosne i Hercegovine je, na poziv predsjedavajućeg, zauzela mjesta za stolom Komiteta.*
2. Gdin Jović (Bosnia and Herzegovina) je, predstavljajući kombinovani deveti, deseti i jedanaesti periodični izvještaj svoje zemlje, rekao da se prijašnje preporuke Komiteta dosljedno implementiraju. Bosna i Hercegovina se zalaže za održavanje multikulturalnog društva kroz jačanje međusobnog dijaloga kao osnovnog sredstva u povezivanju različitosti i razvoju tolerancije u društvu. Princip „zabrane diskriminacije“ je ugrađen kako u Ustav BiH tako i u ustave njenih entiteta. Bosna i Hercegovina je postulate iz Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije ugradila u krivično zakonodavstvo, propisujući krivične sankcije za zločin protiv čovječnosti, genocid, ratni zločin i slične zločine. Niz mjera je preduzeto u primjeni osnovnih stavova iz ove Konvencije. Ombudsmeni za ljudska prava, Agencija za ravnopravnost spolova i Komisija za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku igraju važnu ulogu u tom pogledu.
3. Kontinuirano se čine napor da se zaštite prava nacionalnih manjina. Činjenicu da ih Ustav tretira pod nazivom „Ostali“ je Sud u Strazburgu presudom u sporu „Sejdić i Finci protiv BiH“ okarakterisao kao diskriminaciju. Sud je utvrdio da se takvom definicijom favorizuju i daju posebne privilegije i prednosti konstitutivnim narodima (Bošnjacima, Srbima i Hrvatima) u odnosu na druge nacionalnosti, a njih je u BiH 17, što je utvrđeno Zakonom o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina.
4. Tokom 2009. godine je usvojen Zakon o zabrani diskriminacije koji je utemeljen i koncipiran na evropskim standardima. Odredbe predmetnog zakona štite građane BiH od diskriminacije u svim oblastima rada i života, obuhvatajući: zapošljavanje, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, pravosuđe i upravu, stanovanje, javno informisanje, obrazovanje, sport, kulturu, nauku, privredu i dr., od svakog vida uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja, mobinga, segregacije ili podsticanja na diskriminaciju. Svi javni organi i vlasti imaju obavezu i dužnost da se bore protiv diskriminacije i uklanjaju prepreke koje mogu neposredno ili posredno da rezultiraju diskriminacijom. Bosna i Hercegovina osuđuje svaki vid eventualne propagande kojom se podstiče netolerancija i rasna diskriminacija. Kada dođe do rasne diskriminacije, preduzima korake da bi se uspješno borila protiv nje boreći se protiv predrasuda koje najčešće vode ka rasnoj diskriminaciji i njegujući razumijevanje, toleranciju i prijateljstvo među narodima ili nacionalnim manjinama. Trenutno se radi na rješavanju problema „dvije škole pod jednim krovom“, što je eklatantan primjer segregacije i podjele učenika zbog nacionalne pripadnosti.
5. Priključenjem Dekadi inkluzije Roma, Bosna i Hercegovina se obavezala da popravi položaj Roma u BiH jer je u BiH ta nacionalna manjina najbrojnija i najugroženija. Izrađeni su Akcioni planovi BiH za rješavanje problema Roma u oblastima stambenog zbrinjavanja, zapošljavanja, obrazovanja i zdravstvene zaštite. Da bi se aktivnosti uspješnije i djelotvornije

realizovale, izvršeno je evidentiranje potreba Roma u BiH i radi se na uspostavi baze podataka o Romima u BiH.

6. Mada se u BiH prava izbjeglog i raseljenog stanovništva već dugi niz godina rješavaju, problemi su još izraženi u domenu održivog povratka tog stanovništva. Pored obezbjeđivanja predratnih kuća povratnicima, potrebno je obezbijediti posao, školske objekte, ambulante, putnu mrežu, pristup električnoj energiji i druge pretpostavke za normalan rad i življenje.

7. Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica uspješno reguliše slobodu vjere i uvjerenja, pravni status crkava i vjerskih zajednica, odnos države, crkve i vjerskih zajednica. Bosna i Hercegovina, kroz aktivnosti Regulatorne agencije za komunikacije, preduzima potrebne mjere u borbi protiv podsticanja nasilja motivisanog mržnjom koje se plasira zloupotrebom štampe, audio-vizuelnih, elektronskih medija i novih komunikacijskih tehnologija. Na taj način, u skladu sa međunarodnim standardima, BiH čini napore da se obezbjedi sloboda medija, govora i izražavanja, ali i da se svaki podsticaj na mržnju ili nasilje zakonski sankcioniše.

8. Gdin Yeung Sik Yuen (izvjestilac za BiH) je, nakon što je naveo neke pozitivne aspekte identifikovane u izvještaju Države potpisnice, pitao kako se odredbe Ustava koje zabranjuju rasnu i druge oblike diskriminacije efikasno primjenjuju kada u Ustavu postoje druge odredbe koje su zapravo diskriminirajuće. Pita se kako često se vrši pozivanje na Zakon o zabrani diskriminacije, koliko je slučajeva diskriminacije prijavljeno, da li su policija, pravosuđe i ombudsmeni dovoljno obučeni za zaštitu ljudskih prava uopšteno i o pitanju zabrane rasne diskriminacije posebno, i da li postoje redovni seminari na kojima se relevantne institucije upoznaju s ažuriranim zakonima i odlukama o diskriminaciji. Komitet će biti zainteresovan da čuje primjere realizacije politike Države potpisnice o eliminaciji rasne diskriminacije kroz svoj pravni, pravosudni i administrativni okvir, te da nešto sazna o mjerama koje se preduzimaju kada je prijavljena diskriminacija. Da li postoje razvrstani podaci o broju prijavljenih slučajeva rasne diskriminacije? Komitet će pozdraviti informacije o mjerama preduzetim u građanskom i krivičnom postupku kako bi oštećeni dobili zadovoljštinu, broju slučajeva koji su dospjeli na sud, broju osuđujućih presuda i vrstama kazni izrečenim ili odštetnim zahtjevima presuđenim u građanskim parnicama.

9. Evropski sud za ljudska prava je presudio u predmetima *Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine* i *Zorić protiv Bosne i Hercegovine*, da su Ustav i Izborni zakon ove Države potpisnice u suprotnosti s Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, te je zatražio da izmijeni svoje zakone. Nažalost, diskriminatorne odredbe su ostale na snazi i parlamentarna komisija odgovorna za izvršenje presuda Suda se navodno sastoji od članova koji predstavljaju samo "konstitutivne narode". Da li Država potpisnica ima planove da proces izvršenje presuda učini efikasnijim i pravednijim? Sadašnji Zakon o Ombudsmenu za ljudska prava propisuje da se tri ombudsmena "imenuju iz redova tri konstitutivna naroda", iako ta odredba očito ne isključuje mogućnost imenovanja osoba "iz reda ostalih". Da li je ikada ombudsman bio imenovan "iz reda ostalih"? Delegacija treba dati odgovor u vezi etničkog elementa u procesu ovog imenovanja.

10. Pozdravio je usvajanje Zakona o matičnim knjigama 2012. godine. Taj zakon je posebno važan za Rome, za koje postoji manja vjerovatnoća da će biti prijavljani po rođenju od ostatka populacije. Zakon bi trebao biti u potpunosti proveden. Takođe je pohvalio izgradnju i obnovu romskih stambenih jedinica u okviru Akcionog plana za Rome u oblasti stanovanja,

zapošljavanja i zdravstva. Međutim, Romi se i dalje suočavaju s mnogim problemima. Komitet je primio izvještaje da romska djeca posebno slabo idu u školu i da su mnoga romska djeca upisana u specijalne škole jer se smatra da imaju "socijalne poteškoće" ili zato što su takve škole jedine škole koje daju besplatne obroke, prevoz ili školske materijale. Koje mjere se preduzimaju da se poveća zastupljenost romske djece u školama? Bilo je i mnogo izvještaja o diskriminaciji Roma u pogledu stanovanja, pristupa osnovnim uslugama, jezika, kulture i zapošljavanja. Koje efikasne mjere se preduzimaju kako bi se uklonile sve vrste diskriminacije Roma? Da li Vlada ima plan da primijeni pozitivnu diskriminaciju u njihovu korist? Čuo je da je pristup zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju onemogućen osobama koje nisu prijavljene na biro za zapošljavanje u roku od 30 dana od gubitka posla, završetka školu ili preseljenja u novi kanton, te da je konkretna odredba imala posebno nepovoljan uticaj na Rome. Konstatirajući da da je Vijeće ministara u ovoj zemlji uspostavilo Odbor za Rome, pita koliko je ministara među članovima tog tijela, koliko je ukupno članova i koliko ih je iz romske zajednice.

11. Država potpisnica je priznala da se govor mržnje koji podstiče etničku mržnju, ubistva i etničko čišćenje ne može svrstati pod slobodu mišljenja i izražavanja. S obzirom na pristup informacijama, izgleda da sama Država potpisnica nije sigurna da li se zakon ispravno primjenjuje jer se obaveza organa vlasti da redovno podnose izvještaje ombudsmeanu o određenim problemima ne poštuje. Zainteresovan je da čuje primjere djelovanja Regulatorne agencije za komunikacije s cijem zaštite slobode izražavanja kao i primjere kažnjavanja medija za povrede etičkog kodeksa. Osim izricanja novčanih kazni, da li postoji mogućnost suspenzije ili poništavanja dozvola? Što se događa ako se novčana kazna ne plati i može li se podnijeti žalba na odluku Agencije?

12. Iako su učinjeni hvale vrijedni naponi na pružanju podrške povratnicima i olakšavanju njihove reintegracije, mnoge osobe koje se vraćaju u svoje domove se suočavaju sa problemima, uključujući nedostatak odgovarajuće infrastrukture i pristupa osnovnim uslugama. Pozdraviće informacije o mjerama koje je Država potpisnica preduzela na rješavanju problema s kojima se suočavaju interno raseljene osobe. Da li je Vijeće ministara odobrilo zakon koji će osigurati da sve državne institucije izdvajaju 2 posto u svojim budžetima za pitanja vezana za interno raseljene osobe i povratnike? Delegacije treba opisati mjere koje Vlada preduzima za rješavanje posebno teškog položaja interno raseljenih Roma, koji su uglavnom isključeni iz procesa povrata imovine i trebala bi pružiti informacije o slučaju Munize Oprašić, Bošnjakinje povratnice, kojoj je naređeno da plati naknadu srpskoj porodici koja je koristila njenu kuću u njenom odsustvu.

13. Delegacija treba da nešto kaže o situaciji tražilaca azila, koji navodno često doživljavaju diskriminaciju u pristupu odgovarajućem stanovanju, hrani, zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju, kao i o zatvaranju pojedinaca koji su ušli u zemlju bez odobrenja i nisu izrazili nikakvu namjeru da traže azil u roku od 24 sati od dolaska.

14. Da li su rezultati popisa stanovništva iz 2013. godine obrađeni? Ako jesu, da li pružaju razvrstane statističke podatke o etničkom sastavu stanovništva i podatke o postotku ljudi koji se nisu izjasnili u pogledu etničke, nacionalne ili vjerske pripadnosti? Zainteresovan je da sazna zašto je popisni materijal bio samo na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, iako je na probnom popisu korišten materijal takođe na jezicima nacionalnih manjina.

15. Gdin **Avtonomov** je pozdravio delegaciju Bosne i Hercegovine na visokom nivou i istaknuo donošenje Zakona o matičnim knjigama, kojim je osiguran upis svih rođenih.

Delegacija treba dati ažurirane podatke o napretku ostvarenom od 2011. godine u smislu ustavnih promjena i izvršenja presude Evropskog suda za ljudska prava kojom se od zemlje traži da svoj ustav uskladi s Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Pitao je kako se garantuju prava tražilaca azila na obrazovanje, socijalnu pomoć i zdravstvenu zaštitu i da li se važeći propisi odražavaju u praksi. Treba dati i informacije o Zakonu o državljanstvu Bosne i Hercegovine. Kako država potpisnica spriječava diskriminaciju osoba koje nisu njeni državljani? Da li su zabilježeni slučajevi diskriminacije koji se odnose na povrede članova 2. i 5. Konvencije? Delegacija treba dati komentare na informacije koje ukazuju da neki Romi nisu bili u mogućnosti da se izjasne kao pripadnici te etničke grupe u popisu, što je rezultiralo umjetno niskim brojkama za romsku populaciju. Takođe treba objasniti kako je osigurana zaštita od diskriminacije na osnovu političkog uvjerenja i etničkog porijekla u praksi, obavijestiti Komitet da li je Zakon o radu izmijen i dopunjen tako da zabranjuje diskriminaciju na osnovu etničkog porijekla i opisati kako vlasti u Distriktu Brčko pružaju zaštitu od diskriminacije. Da li Država potpisnica namjerava da prizna nadležnost Komiteta za primanje i razmatranje predstavki dostavljenih u skladu s članom 14 Konvencije?

16. Gdin Hossuyt je pitao da li su ikakvi rezultati popisa stanovništva održanog u oktobru 2013. godine objavljeni i da li su izvučeni ikakvi preliminarni zaključci iz prikupljenih podataka. Pitao je da li se planiraju ustavne promjene kako bi se mogla izvršiti odgovarajuća presuda Evropskog suda za ljudska prava koja se odnosi na drugi slučaj *Al Husin protiv Bosne i Hercegovine* i želio bi dobiti više informacija o stanju stranih državljana koji su učestvovali u borbama u Bosni i Hercegovini i koji se nisu željeli vratiti u svoje zemlje. Vlasti nisu htjele dopustiti nekim osobama koje su se našle u takvoj situaciji da ostanu u zemlji. Koje su razmjere problema i kakve su njegove implikacije na Državu potpisnicu? Kakve aktivnosti se preduzimaju za poboljšanje pridržavanja etičkog kodeksa u medijima i za rješavanje napada na novinare i velikog broja slučajeva koji se pokreću protiv novinara prema Zakonu o kleveti? Više informacija treba dati o izvorima političkih i finansijskih pritisaka koji potkopavaju nezavisnost Regulatorne agencije za komunikacije.

17. Treba dati pojašnjenje o pojavi "dviije škole pod jednim krovom" i da li se ona odnosi na sva tri konstitutivna naroda. Da li svi uče jezik i pisamo koji koriste druga dva naroda? Treba formirati komisiju, u koju bi se uključili istoričari iz drugih zemalja, kako bi se pripremila zajednički prihvatljiva verzija istorije za upotrebu u školama. Složio se da, da bi se izbjegli nepotrebni antagonizami, Država potpisnica treba nastaviti aktivnosti kako bi se izbjeglo direktno biranje predsjednika.

18. Gdin Kut je zatražio da delegacija pruži više informacija o Komisiji za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku, njenu svrha, funkciju i uticaj. Želio je da dobije ažurirane informacije o obimu posla i efikasnosti Institucije ombudsmena i informacije o njegovom uticaju, uticaju njegovih odluka i kako se rješavaju slučajevi koji se podnesu toj instituciji.

19. Komitet je primio informaciju prema kojoj interno raseljene osobe koje su se vratile u svoje predratne domove bivaju fizički napadnuta. Gospodin je pitao da li se istražuju takvi napadi, da li podhranjuju politički i medijski diskurs i da li su dostupni podaci o broju napada i broju povratnika koji su bio prisiljeni pobjeći po drugi put. Delegacija takođe treba dati odgovor da li se interno raseljeni Roma suočavaju sa dvostrukom diskriminacijom.

20. Gdin Murillo Martinez je pitao koliko je Država potpisnica bila u mogućnosti nastaviti normalan život, posebno s obzirom na kulturni život i obrazovni sistem. Da li Vlada

preduzima ikakve posebne aktivnosti u kontekstu Međunarodne dekade osoba afričkog porijekla?

21. Gdin Vazquez je upitao da li je Konvencija direktno primjenjiva u Državi potpisnici i da li postoje podaci za broj slučajeva u kojima se na nju direktno poziva na domaćim sudovima. Da li se delegacija slaže s odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kojom se potvrđuje prednost Ustava nad Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i sa mišljenjem da Dejtonski mirovni sporazum nije diskriminatoran jer mu je cilj jačanje položaja konstitutivnih naroda legitiman? Odredbe Dejtonskog sporazuma se ne mogu smatrati specijalnim mjerama zbog njihove produžene primjene. Treba dati pojašnjenje u vezi sa statusom međunarodnih ugovora u odnosu na nacionalno pravo i Ustav Države potpisnice.

22. Pitao je da li Zakon o zabrani diskriminacije često primjenjuju sudovi i da li je potrebno dalje stručno usavršavanje pravosudnih organa na temu rješavanja predmeta rasne diskriminacije. Prema jednoj anketi, niko od anketiranih nije bio prošao takvu obuku. Delegacija treba dati komentar o dijelu izvještaja Ombudsmena da je smanjen broj pritužbi na diskriminacije odraz porasta nepovjerenja u vlasti i straha od odmazde, a ne smanjenje broja slučajeva diskriminacije. Delegacija treba dati informacije o pojavi mobinga i objasniti zašto se broj prijavljenih slučajeva mobinga dramatično povećao. Izrazio je zabrinutost što Institucija ombudsmena ima nedovoljan i neizvjesan budžet i da je sastav Institucije ombudsmena potencijalno diskriminirajući, jer je potrebno da svaki od tri ombudsmena bude iz jednog konstitutivnog naroda.

23. Činjenica da sudovi nalažu povratnicima da nadoknade nelegalnim korisnicima njihove imovine sredstva koja su uložili u tu movinu za vrijeme njihovog odsustva predstavlja prepreku povratnicima koji traže povrat svoje imovine, posebno s obzirom da se radi o velikim iznosima. Da li Država razmatra mogućnost uvođenja kompenzacija koje će plaćati Država za pokrivanje tih nadoknada?

24. Delegacija treba dati komentar na preporuke o situaciji romske manjine koje je dao Specijalni izvjestilac o pitanjima manjina u izvještaju nakon završetka svoje misije u Bosni i Hercegovini (A/HRC/22/49/Add.1), posebno s obzirom na visoku nezaposlenost Roma i probleme s obrazovanjem romske djece. Zašto Država, navodno, ne snosi određene troškove vezane za obrazovanje, kao što su prevoz i udžbenici? Zašto nema dovoljno romskih učitelja i zašto su Romi pretjerano zastupljeni u školama za djecu s posebnim obrazovnim potrebama? Redovne škole trebaju podsticati okruženje za bolje prihvatanje romske djece. Nezaposlenost u romskoj zajednici je između 80 i 100 %. S obzirom na uticaj nezaposlenosti na školovanje romske djece, delegacija treba dati informacije o mjerama za borbu protiv nezaposlenosti u toj nacionalnoj manjini. Upitao je kakav je napredak postignut za eliminaciju segregacije i paralelnih struktura u obrazovanju, u skladu sa zaključkom sa 11. sastanka Konferencije ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

25. Gdin Lindgren Alves je pozdravio napore za izmjene sistema vlasti, koji je trenutno zasnovan na etničkoj pripadnosti, te istakao jednoglasnost međunarodne zajednice u pohvalama postignuća Države potpisnice nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma. Bio je prisutan u Bosni i Hercegovini za vrijeme popisa i napominje da mnogi mladi ljudi zamjeraju nedostatak opcije kojom mogu izabrati nacionalnost koja pokriva Bosnu i Hercegovinu kao naciju, umjesto pripadnosti etničkoj grupi. Stoga je predložio da bi se to kao opcija trebalo uključiti u popis u budućnosti.

26. Gđa Dah je konstatovala da podvlačenje ili nametanje etničkih, vjerskih i drugih razlika predstavlja veliko ograničenje i pitala je kako je posljednji popis stanovništva izvršen, koja su pitanja bila postavljena i kako će se upotrijebiti prikupljeni podaci. Pitala je kako su različiti obrazovni sistemi povezani i da li postoje planovi da se uvede jedan nacionalni školski sistem kojim bi se prevazišle podjele u društvu ili da se napiše zajednički udžbenik za upotrebu u oba entiteta.

27. Gdin Kemal je rekao da bi želio znati da li je napravljen ikakav napredak u smislu nacionalnog jedinstva. Kada je Bosna i Hercegovina tek dobila nezavisnost, to je privuklo mnogo inostrana ulaganja. Konstatujući da prosperitetna ekonomija može pomoći ublažavanje diskriminacije, upitao je koji koraci su preduzeti na rješavanju ekonomskih problema u zemlji. Da li se Konvencija ravnopravno primjenjuje u cijeloj zemlji ili postoje razlike u njenoj primjeni? U prošlosti je vlada podsticala Srbe i Hrvate da ostanu u Sarajevu. Pitalo je da li je stanovništvo ovog grada još uvijek raznoliko ili je postalo homogenije.

28. Gdin Diaconu je pitao koji koraci su preduzeti na lokalnom nivou za prevladavanje diskriminacije. Da li Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovina pokriva cjelokupno stanovništvo? Što se tiče "Dvije škole pod jednim krovom", prisutnost više od jedne škole pod jednim krovom ne mora da bude problem. Da li razne škole nude isti nivo obrazovanja i školovanja? Da li svi uče službeni jezik? Kako su učenici Romi, koji obično imaju najviše teškoća pri upisu u srednje škole, primljeni? Da li su svi Romi prijavljeni? Prijavljivanje im je omogućilo pristup, između ostalog, obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti. Konačno, pozivajući se na preporuku Komiteta da Država potpisnica treba da ratifikuje amandmane na član 8, stav 6 Konvencije, on je naglasio da bi ratifikacijom odgovornost Države potpisnice za troškove članova Komiteta bila prebačena na Generalnu skupštinu.

29. Gđa January-Bardili je rekla da pozdravlja činjenicu da je Država potpisnice usvojila razne zakone, uključujući i zakon o zaštiti ljudskih prava. Pitala je kako će Vlada osigurati da manjine, uključujući i žene iz manjinskih zajednica, imaju političku zastupljenost. Žene navodno predstavljaju 57 % populacije starijih ljudi. Da li će taj postotak biti iskazan u popisu? Na koji način Zakon o ravnopravnosti polova može zaštititi socijalna i ekonomska prava starijih žena, uključujući i žene u nacionalnim manjinama? Na kraju, kakav su uticaj imali akcioni planovi na primjenu rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325?

30. Gdin Khalaf je rekao da bi želio imati podatke o vrijednosti Dejtonskog mirovnog sporazuma i njegovom mjestu u Ustavu. Pitalo je u kolikoj mjeri politički sistem obezbjeđuje vezu između građanina i Države i da li pojedinci mogu podnositi prigovore. Postoji li nacionalni plan da se obnoviti povjerenje koje je sukob u zemlji uništio? Da li Ustav prepoznaje i sloboda savjesti, pored slobode uvjerenja? Konačno, delegacija treba dati dalje podatke o povratku raseljenih osoba.

Sastanak je prekinut u 17:25 časova i nastavljen u 17:40 časova.

31. Gđa Đurudija (Bosna i Hercegovina) je rekla da je Dejtonski mirovni sporazum opšti okvir koji sadržava, između ostalog, Ustav u Aneksu 4 i Sporazum o izbjeglicama i raseljenim osobama u Aneksu 7. Evropski sud za ljudska prava je naredio Državi potpisnici da izmijeni svoj Ustav, ali svaka izmjena i dopuna će zahtijevati saglasnost svih naroda, uključujući i nacionalne manjine, a takav sporazum još nije postignut. Međutim, preduzeti su koraci kako bi se osiguralo izvršenje odluke Suda.

32. Ustav propisuje direktnu primjenu Konvencije, koja ima prednost nad nacionalnim zakonodavstvom. Građani mogu podnijeti tužbu Ustavnom sudu u slučaju povrede Konvencije. Takve tužbe se već podnose, a odluke se donose u skladu sa njima. Štaviše, kada je rađen novi zakoni, on je usklađen s Konvencijom i drugim međunarodnim standardima

33. Bosna i Hercegovina je još uvijek u tranziciji i stalno nastoji pomiriti različite stavove. Izgleda da postoji konsenzus da Ustav trebao biti izmijenjen, a država potpisnica nastoji uskladiti svoje zakonodavstvo s evropskim standardima u oblasti ljudskih prava, koji su gotovo identični instrumentima Ujedinjenih nacija. Država potpisnica je već ostvarila značajan napredak u područjima kao što su upis romske djece u matične knjige, ali za njene inicijative nedostaju finansijska sredstva, a zahtijevaju mnogo koordinacije.

Sastanak je prekinut u 18:00 časova.

Sastanak je počeo u 10:10 časova

Razmatranje izvještaja, komentara i informacija koje su dostavile Ddržavea potpisnice u skladu sa članom 9 Konvencije (nastavak)

Kombinovani deveti, deseti i jedanaesti periodični izvještaj Bosne i Hercegovine (nastavak) (CERDC/BIH/9-11 i CERD/C/BIH/Q/9-11)

1. *Delegacija Bosne i Hercegovine je, na poziv predsjedavajućeg, zauzela mjesta za stolom Komiteta.*

2. Gđa Đuderija (Bosna i Hercegovina) rekla je da očekuje da će njena zemlja dati izjavu iz člana 14 Konvencije o nadležnosti Komiteta za primanje pojedinačnih predstavi, kao što je to učinila u odnosu na druga ugovorna tijela. Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine je osnovan odlukom Međunarodnog suda za arbitražu u martu 2000. godine. To je mali dio zemlje koji se nalazi na strateškom raskršću u blizini granice sa Srbijom i Hrvatskom, sa oko 95.000 stanovnika. Tri jezika, bosanski, hrvatski i srpski, se koriste ravnopravno u Distriktu, a on je demilitarizovana zona. To je samoupravna administrativna jedinica pod suverenitetom Bosne i Hercegovine.

3. Zakon o zabrani diskriminacije je izvrstan instrument za zaštitu protiv diskriminacije i očekuje se da će podaci o slučajevima diskriminacije pokazati poboljšanje nakon njegovog usvajanje. Sistem za prikupljanje podataka o diskriminaciji je uspostavljen, a softver će uskoro biti instaliran kako bi se automatizovala razmjena informacija. Broj slučajeva podnesenih protiv Bosne i Hercegovine pred Evropskim sudom za ljudska prava se dramatično povećao, dosegnuvši oko 1.000 u 2008. godini, ali je potom pao na 871 slučaj u 2013. godini. Većina slučajeva se odnosi na staru deviznu štednju, iako se sve veći broj odnosi na dugotrajne sudske postupke. Država je platila oko 6 milijuna eura odštete po presudama ovog Suda.

4. Ustavni sud je riješio više od 4.500 slučajeva u 2013. godini. Većina tih slučajeva odnosila se na pravo na pravično suđenje, dok se samo u jednom slučaju radilo o opštoj zabrani diskriminacije. Većina tužbi koje su podnešene pravosudnim organima zbog diskriminacije su se odnosile na mobing, uključujući kršenja radničkih i radnih prava. U nekoliko slučajeva se radilo o diskriminaciju po više osnova, među kojima su mogli biti slučajevi diskriminacije na osnovu rase ili nacionalnosti.

5. Svi građani imaju pravo podnijeti tužbu zbog diskriminacije, a nevladine organizacije (NVO) takođe mogu podnijeti kolektivne tužbe u ime pojedinaca. U skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije, teret dokazivanja u takvim slučajevima leži na optuženim. Svaka stranka u sudskom postupku može podnijeti prigovor navodeći diskriminaciju, u kojem slučaju postupak može biti privremeno obustavljen, a tužba istraživana. Određeni broj organizacija, uključujući "Vaša prava", pruža pomoć ugroženim osobama koje vjeruje da su doživjele diskriminaciju, uključujući i raseljene osobe, tražioce azila i izbjeglice. Bosna i Hercegovina ne privlači mnogo tražilaca azila, a one osobe koje su podnijeti zahtjev za azil primaju socijalnu pomoć od Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice. Ilegalni imigranti ne mogu biti protjerani ako postoji opasnost da će biti osuđeni na smrt u svojoj zemlji porijekla. Bosna i Hercegovina ima prilično moderan imigrantski centar koji može primiti cijele porodice.

6. Broj izvještaja o napadima na novinare i branioce ljudskih prava se popeo na 45 u 2013. godini, a mnogi od tih slučajeva uključuju prijetnje i pritisak na žrtve. Nezaposlenost je najviša među mladim osobama, posebno mladim ženama. Ženska zastupljenost u parlamentu je relativno niska i nada se da će stopa žena u politici doseći evropski prosjek u narednim godinama.

7. Pored toga što se staraju da zakoni koji se usvajaju budu u skladu s regionalnim i međunarodnim standardima, parlamentarne komisije takođe primaju pritužbe pojedinca i grupa građana. Siromaštvo je u porastu kao posljedica svjetskih ekonomskih trendova, ali se nada da će novi parlament raditi na ekonomskim reformama i strategijama u korist ugroženih kategorija stanovništva. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je izdalo preporuke i smjernice za izradu strategije i planova koji će pomoći u zaštiti kategorija stanovništva poput djece i Roma.

8. Gđin Toni Šantić (Bosna i Hercegovina), dajući pregled podataka Visokog sudskog i tužilačkog vijeća o broju slučajeva koji uključuju govor mržnje i zločine iz mržnje, je rekao da, nažalost, podaci ne pokrivaju sve jurisdikcije i nisu razvrstani prema polu ili nacionalnosti. Kao zemlja koja teži da postane član Evropske unije, Bosna i Hercegovina radi na reformi pravosuđa, uključujući i poboljšanje tehnologiju koje se koristi za upravljanje predmetima.

9. Svo pravosudno osoblje prolazi obuku o značaju i primjeni Zakona o zabrani diskriminacije, a zaštita ljudskih prava je pokrivena na seminarima u okviru projekata za izgradnju kapaciteta koji se finansiraju iz sredstava države i donatora. U posljednjih godinu dana, između 600 i 700 sudaca i 200 tužilaca je prošlo obavezno usavršavanje iz oblasti zaštite ljudskih prava. Sve novoimenovane sudije su dužne pohađati obuku o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

10. Gđin Povlakić (Bosna i Hercegovina) je rekao da Regulatorna agencija za komunikacije izriče sankcije u rasponu od novčanih kazni do trajnog oduzimanju odobrenja za rad, u skladu sa Zakonom o komunikacijama. Prvostepenu odluku donosi generalni direktor i žalba se može uložiti vijeću Agencije. Sudsko preispitivanje odluke Vijeća se može zatražiti podnošenjem tužbe nacionalnim sudovima. Agencija nema direktnu kontrolu nad finansijama jer se kazne plaćaju u zajednički budžet. Ministarstvo finansija je ranije poništilo jednu odluku direktora o unapređenju jednog zaposlenog. Agencija nadgleda elektronske i audiovizualne medije, a drugo tijelo je odgovorno za štampane i online medije.

11. Gđa Popović (Bosna i Hercegovina) je rekla da je probni popis stanovništva izvršen da bi se provjerila metodologija koja će kasnije koristiti u stvarnom popisu stanovništva. Materijali su bili dostupni ne sva tri jezika, iako su iz tehničkih razloga materijali na srpskom jeziku bili štampani samo latiničnim pismom, a ne ćirilicom. Probni popis stanovništva je vršen metodom intervjua jedan-na-jedan, a posmatrali su ga međunarodni posmatrači. Po zakonu, ispitanici su mogli ostvariti svoje pravo da ne odgovore na pitanja o svojoj nacionalnosti, vjeri ili maternjem jeziku, ali su morali jasno navesti da ne žele odgovoriti na ta pitanja. Popisivač nije mogao jednostavno praviti pretpostavke ili ostavljati prazne odgovore. Nije bilo nikakvih pritužbi da popisivači nisu primjenjivali zakon ili odgovarajuću metodologiju.

12. U obradi podataka iz popisa stanovništva, svaki odgovor će biti kodiran odvojeno, a svi podaci koji su dostupni iz baze će biti popraćeni objašnjenjem kako se došlo do rezultata.

Nacionalne manjine i osobe koje se nisu izjasnile o nacionalnoj pripadnosti se tretiraju kao dvije različite grupe. Podaci će biti dostupni javnosti putem web stranice, a vlasti će intervenirati u slučaju da se podaci pogrešno tumače ili zloupotrebljavaju. Konačni podaci će biti objavljeni sredinom juna 2015. godine.

13. Gđa Šantić (Bosna i Hercegovina) je rekla da je određeni broj evropskih zemalja proglasio period 2005-2015 Dekadom inkluzije Roma. Bosna i Hercegovina se pridružila inicijativi 2008. godine i od tada ostvarila znatan napredak na inkluziji Roma. Donijela je nacionalne akcione planove za rješavanje problema Roma u području obrazovanja, nezaposlenosti, stanovanja i zdravstvene zaštite. Više od 12.000.000 € je uloženo u stambene projekte za Rome u više od 60 opština. Svake godine je izgrađeno ili renovirano oko 100 stambenih jedinica za Rome.

14. Više od 1.000 romskih porodica ima koristi od popravaka sanitarne infrastrukture. Sve eventualne deložacije romskih porodica su izvršene u skladu s Aneksom 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma. Osobe koje podliježu iseljenju treba da se prijave nadležnom ministarstvu za alternativni smještaj. Stopa nezaposlenosti je velika u cijeloj zemlji, a Romi su posebno ranjivi. Uključeni su u projekte koje provode biro i za zapošljavanje. Međutim, vlasti su svjesne da je potreban jedan integrisani pristup, npr. pristup u kome će se povezati rješavanje stambenog pitanja sa zapošljavanjem najmanje jednog člana porodice.

15. Vlasti priznaju da gubitak prava na zdravstvenu zaštitu može povećati ranjivost romske populacije, te je uveden novi sistem u kome Romi mogu uživati puni pristup uslugama zdravstvene zaštite, pod uslovom da su zaposleni i prijavljeni u zdravstvenoj ustanovi. Odbor Roma je osnovan 2002. godine kao savjetodavno tijelo nadležno za rješavanje svih pitanja koja se odnose na Strategiju za rješavanje pitanja Roma Bosne i Hercegovine i praćenje njene realizacije. Odbor je sastavljen od 11 državnih službenika i 11 predstavnika romske zajednice, od kojih su 6 žene.

16. Zakon o matičnim knjigama iz 2012. godine pruža sveobuhvatan pravni okvir za rješavanje pitanja prijave rođenja. Lokalne vlasti, uz pomoć UN-ove Kancelarije visokog komesara za izbjeglice (UNHCR) i nevladinih organizacija, pokušavaju sistematski riješiti pitanja prijave rođenja sve romske djece. Osim toga, više od 50 romskih medijatora je završilo obuku kroz zajedničku inicijativu Vijeća Europe i Evropske komisije poznatu kao program ROMED - Interkulturalna medijacija za Rome. Aneks 7 Okvirnog mirovnog sporazuma se odnosi na povratak izbjeglica i raseljenih osoba i primjenjuju se na sve one koji su živjeli u Bosni i Hercegovini. Međutim, pripadnicima romske populacije je često teže obezbijediti stambene jedinice zbog činjenice da su njihovi predratni stanovi često bili nelegalno izgrađeni.

17. Gđa Smajević (Bosna i Hercegovina) je rekla da su vlasti, odgovarajući na preporuku Komiteta iz njegovih prethodnih zaključnih zapažanja, započele proces izmjena i dopuna Zakona o ombudsmenu za ljudska prava kako bi se osigurala stvarna nezavisnost i samostalnost Institucije ombudsmena za ljudska prava, u skladu s Pariškim načelima. Nakon konsultacija s relevantnim akterima je napravljen određeni broj preporuka čiji cilj je osigurati da Institucije ima ljudske i finansijske resurse, kao i kapacitete, potrebne za ispunjenje svog mandata. Radna grupa sastavljena od predstavnika vladinog i nevladinog sektora je imenovana da nadgleda proces izmjena i dopuna i da osigura provedbu ovih preporuka. Do sada niko od ombudsmena nije bio iz reda nacionalnih manjina, ali Radna grupa traži načina da obezbijedi povećanje zastupljenosti nacionalnih manjina u Instituciji koja je dobila status

"A" od Međunarodnog koordinacionog komiteta za nacionalne institucije za unapređenje i zaštitu ljudskih prava, i može primati i istraživati pritužbe o kršenju ljudskih prava i pripremati statističke izvještaje za parlament. U tim izvještajima Ombudsmen daje broj i prirodu primljenih pritužbi, kao i preporuke za njihovo rješavanje. Preporuke Ombudsmena se naknadno dostavljaju nadležnim organima koji su obavezni da preuzmu odgovarajuće mjere i dostave pisana izjašnjenja u određenom vremenskom toku.

18. Usvojen je poseban okvirni program kako bi se olakšala efikasna provedba Aneksa 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma. Ciljevi uključuju održivi povratak i reintegraciju svih izbjeglice i izgradnju dovoljnog broja stambenih jedinica za njihov smještaj. Vlasti daju veliku važnost pronalaženju trajnih rješenja za raseljene porodice koje trenutno borave u kolektivnim centrima. U tom smislu su podnijele projektni prijedlog Razvojnoj banci Vijeća Evrope, koji će, ako se odobri, za Bosnu i Hercegovinu rezultirati kreditom od oko 80 milijuna eura za izgradnju dodatnog broja stambenih jedinica. Nadalje, zajednički regionalni program za trajno rješavanje stambenog pitanja izbjeglica i interno raseljenih osoba je usvojen na donatorskoj konferenciji održanoj 2012. godine. Taj program predstavlja regionalni stambeni program koji će osigurati smještaj za nekih 27.000 porodica, a data su obećanja za donacije od oko 300 miliona eura.

19. Gđa Šantić (Bosna i Hercegovina) je rekla da Zakon o ravnopravnosti polova jamči jednake mogućnosti za muškarce i žene i u javnoj i u privatnoj sferi života. Štaviše, Komisija za ravnopravnost polova je osnovana u Domu zastupnika, a slične komisije i fokalne tačke su imenovane na kantonalnom, gradskom i opštinskom nivou. Važan događaj u 2013. godini je bilo uvođenje politike rodno osjetljivog jezika u Parlamentu Bosne i Hercegovine. Agencija za ravnopravnost polova je odgovorna za praćenje zastupljenosti žena u opštinskim i kantonalnim vijećima te na izbornim listama.

20. Gđa Jurić (Bosna i Hercegovina) je rekla da nema ministarstvo obrazovanja na državnom nivou, a svaki kanton imao vlastito ministarstvo obrazovanja. Ministarstvo civilnih poslova je nadležno za koordinaciju i nadzor nad provedbom državne politike obrazovanja. Kao dio reforme obrazovnog sistema, usvojen je ili usklađen određeni broj zakona o osnovnom, srednjem i visokom obrazovanju. Jedan takav zakon je Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju. Štaviše, posebno tijelo je uspostavljeno da izradi zajedničko jezgro nastavnog plana i programa za osnovne i srednje škole. Kvalitet nastave varira po zajednicama sa jasnim razlikama između ruralnih i urbanih područja. Posebni pokazatelji su razvijeni za mjerenje znanja učenika u određenim predmetima. Nada se da će ti pokazatelji pomoći u identifikovanju područja u kojima su nedostaci najveći, kako bi se omogućilo obrazovnim vlastima da preuzmu odgovarajuće mjere.

21. Tri službena jezika u upotrebi u zemlji su međusobno razumljiva, ali se razlikuju u nekim aspektima. Segregacija učenika u jednonacionalnim školama je poznat kao pojava "dvije škole pod jednim krovom" i prisutna je samo u tri kantona u zemlji, u kojima žive Bošnjaci i Hrvati. Nastava se može osigurati na srpskom jeziku samo ako ima dovoljan broj učenika iz reda tog naroda. Učenici osnovnih i srednjih škola uče kako latinicu tako i ćirilicu, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Pitanje da li bi se udžbenik koji prikazuje zajedničku istoriju Bosne i Hercegovine mogao izraditi uz pomoć stranih stručnjaka treba postaviti na Konferenciji ministara obrazovanja. Pojava "dvije škole pod jednim krovom" je i dalje izvor neslaganja. Njeni zagovornici tvrde da je to najbolji način da se poštuje pravo djece da budu obrazovana na svom maternjem jeziku, a protivnici tvrdili da je to segregacija i diskriminacija djece na osnovu nacionalnosti. Nadalje, predstavlja primjer pravne nesigurnosti

jer su dva opštinska suda donijela suprotne presude u sudskim postupcima koji se odnose na tu pojavu. Vijeće za djecu je predložilo niz mjera, uključujući osposobljavanje nastavnog osoblja o potrebi podsticanja nacionalne raznolikosti u školama, kako bi riješili problem segregacije u obrazovanju.

22. Revidirani akcioni plan o obrazovnim potrebama Roma koji je usvojilo Vijeće ministara predviđa niz mjera čiji cilj je da zajamče romskoj djeci jednak pristup obrazovanju. Tako su održani sastanci s roditeljima romske djece na kojima je naglašena važnost pohađanja škole, a obezbijeđeni su i podsticaji poput besplatnih obroka, prevoza, udžbenika i stipendija. U toku školske godine 2013/2014 stopa upisa romske djece je povećana, a broj djece koja su napustila školu je opao. Dok je ranije bila tendencija da se romska djeca upisuju u škole za djecu s posebnim potrebama, ta je praksa ukinuta, a romska djeca se upisuju u te škole samo ako imaju poteškoće u učenju. Još uvijek postoji velika nestašica romskih učitelja zbog visoke stope napuštanja školovanja među romskim studentima na učiteljskim fakultetima.

23. Gđa Hohoueto je rekla da postojanje brojnih krivičnih zakona može stvoriti priliku za diskriminaciju, jer su pravne kvalifikacije određenih krivičnih djela i propisane kazne često nedosljedne. Na primjer, krivična djela silovanja i druga seksualna krivična djela navodno imaju različit tretman u različitim krivičnim zakonima. Država potpisnica treba uskladiti odredbe različitih krivičnih zakona kako bi osigurala jednak tretman svih građana.

24. Gdin Vazquez je rekao da je zainteresovan da sazna da li sudovi imaju ovlaštenje da zakone koji dovode do kršenja ljudskih prava proglašavaju nevažećim ili samo mogu preporučiti da ih treba mijenjati ili ukidati. S obzirom na pravnu nesigurnost u odnosu na pojavu "dvije škole pod jednim krovom", on je zatražio da delegacija razjasni stav vlasti na državnom nivou po pitanju ove pojave. Delegacija treba pružiti dodatne informacije o slučajevima u kojima su povratnici dužni nadoknaditi troškove za građevinske radove koje su izvršili na njihovoj imovini za vrijeme njihovog odsustva oni koji su nezakonito koristili njihovu imovinu.

25. Zatražio je podatke o problemima jedne osobe arapskog porijekla koja je zatočena i suočava se sa deportacijom u Arapsku Republiku Siriju na osnovu toga što predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. Činjenica da procjena rizika u slučaju njegovog prisilnog vraćanja nije izvršena nameće zaključak da Država potpisnica želi da ga deportuje samo na osnovu njegovog etničkog porijekla. Kako je zajamčeno pravo takvih pojedinaca na zaštitu od prisilnog vraćanja (refoulement)? Da li zakon predviđa postupke kojima bi se omogućilo osporavanje zakonitosti pritvora? Izgleda da socijalna pomoć od oko 80 eura mjesečno koja se daje izbjeglicama nije dovoljna da zadovolje svoje potrebe. Da li su izbjeglice u mogućnosti da iskoriste programe integracije, osposobljavanja i zapošljavanja? Zatražio je da delegacija nešto kaže o navodima da je UNHCR-u i njegovim partnerima zabranjen pristup objektima u kojima su drže tražioci azila. Komitet će takođe cijeliti dobijanje ažuriranih informacija o novom zakonu koji se odnosi na tretman tražilaca azila i stranaca u Državi potpisnici. Na kraju, želio bi znati kakvu pomoć su dobili oni povratnici koji nisu imali u vlasništvu imovinu prije rata i tako nisu mogli imati koristi od programa za povratnike koji su bili vlasnici imovine.

26. Gđa Đuderija (Bosna i Hercegovina) je rekla da je, da bi se omogućila direktna primjena Konvencije, dopunska odredba o zabrani svih oblika diskriminacije dodata u gotovo sve domaće zakone. U slučaju pravne nejasnoće, postoji mehanizam koji osigurava da odredbe Konvencije prevladavaju nad svim domaćim zakonskim odredbama. Maksimalne kazne za

određena krivična djela su uistinu nedosljedne u različitim krivičnim zakonima, ali su usklađeni minimalne kazne za ta krivična djela. Vlasti prepoznaju potrebu usklađivanja odredbi o silovanju i drugih seksualnih krivičnih djela.

27. Osoba arapskog porijekla nije pritvorena zbog njegove nacionalnosti, nego zbog činjenice da je njega, nakon procjene, agencija za nacionalnu sigurnost proglasila prijeljnom po nacionalnu sigurnost. Agencija će preduzimati dalje aktivnosti samo ako se ta osoba bude ponašala tako da to bude opravdano. Vlasti se nadaju da će izbjeglicama davati veću finansijsku pomoć u budućnosti. Trenutno se vrše izmjene i dopune zakona i propisa o postupanju s tražiocima azila i strancima.

28. Gđa Smajević (Bosna i Hercegovina) je rekla da je sud naredio brojnim povratnicima da nadoknade troškove za građevinske radove koje su izvršili na njihovoj imovini za vrijeme njihovog odsustva oni koji su nezakonito koristili njihovu imovinu, ali je izvršenje presuda obustavljeno. Vlasti rade s UNHCR-om na rješavanju niza sličnih slučajeva. Povratnici koji nisu posjedovali imovinu prije rata su smješteni u kolektivne centre dok odgovarajuće stambene jedinice ne budu izgrađena ili slobodne.

29. Gđa Jurić (Bosna i Hercegovina) je rekla je da je presudu Općinskog suda Mostar kojom se izriču mjere za sprječavanje diskriminacije djece na osnovu nacionalne pripadnosti potvrdio Vrhovni sud Federacije i te mjere se sada realizuju. Tužba koja je podnesena Općinskom sudu u Travniku u sličnom slučaju je odbijena, ali je protiv te odluke podnešena žalba. Diskriminacija učenika koji ne pohađaju časove vjeronauke nije uobičajena. Institucija obudsmena se sprema da objavi izvještaj o uslovima u školama.

30. Gđa Đuderija (Bosna i Hercegovina) je rekla da je cilj Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice unapređenje ljudskih prava.

31. Gđin Avtonomov je pitao kako Država potpisnica priznaje nove nacionalne manjine. Kako vlasti konsultuju Rome, uključujući i Odbor za Rome, u vezi sa izgradnjom stambenih jedinica? Da li imaju konultacije na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou?

32. Gđin Lindgren Alves je, pohvaljujući toleranciju koju Država potpisnica pokazuje prema Romima, pitao da li se odredbe Aneksa 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma jednako primjenjuju na deložacije i Roma i onih koji nisu Romi. Iako ne vjeruje da pojava "dvije škole pod jednim krovom" predstavlja diskriminirajuću pojavu, ona zaista održava podjele u društvu. Pitao je da li takve škole postoje u Republici Srpskoj i kako škole u Brčko Distriktu rade.

33. Gđa Đuderija (Bosna i Hercegovina) je rekla da je priznanje manjina u zakonu složeno područje koje se rješava primjenom evropskih i međunarodnih standarda. Da bi nova nacionalna manjina bila priznata, pojedinci se moraju izjasniti kao pripadnici posebne etničke grupe na osnovu kriterija koji uključuju kulturu, jezik i religiju. Grupa građana koji se nisu izjasnili kao pripadnici bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda, tzv. "Ostali", nije zadovoljila te kriterije. U školama u Brčko Distriktu nema segregacije; učenici uče kulturu i jezik tri konstitutivna naroda, a učitelji/nastavnici pripadaju svim trima nacionalnostima.

34. Gđa Jurić (Bosna i Hercegovina) je rekla da učitelji/ nastavnici u Brčko Distriktu rade s djecom iz sve tri nacionalnosti i da se nastava odvija na jednom jeziku, a studenti mogu govoriti i učiti na svojim jezicima. U Republici Srpskoj je na snazi privremeni sporazum o

djeci povratnicima kog su potpisla sva ministarstava obrazovanja i neki predmeti, uključujući historiju i vjeronauku, se predaju na odvojenim časovima.

35. Gđa Šantić (Bosna i Hercegovina) je rekla da su mnogi građani romske nacionalnosti bili uključeni u izradu akcionih planova koji su se odnosili na potrebe njihove zajednice. Svake godine se 1.000.000 € izdvaja za stanovanje romskih porodica i dodjeljuje za projekte koje odabire komisija koja uključuje dva predstavnika Roma. Kad se odobre projekti, lokalne vlasti su dužne uključiti dva predstavnika Roma u njihovu realizaciju. Romi su aktivno učestvovali u svim projektima, a svi planovi su predstavljeni Odboru za Rome, koji je također pomagao u određivanju prioriteta i izradi planova. Sredstva se ulažu u stambene jedinice za Rome, a lokalne vlasti obezbjeđuju lokacije za izgradnju stambenih objekata za Rome koji nemaju svoje kuće. Aneks 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma se primjenjuje na sve jednako. Romske porodice koje su deložirane su dobile smještaj u kolektivnim i tranzitnim centrima ili alternativni smještaj.

36. Gđa Crickley je pitala da li Država potpisnica razmatrala svoje angažovanje po pitanju Okvira Evropske unije za nacionalne strategije za integraciju Roma. Iako priznaje napore Države potpisnice koje ulaže u integraciju Roma, rekla je da njen uvid u ukupni napredak koji je postignut još nije potpuno jasan i da bi bilo korisno da Delegacija navede konkretne rokove i ciljeve. Pitala je da li postoji direktan angažman s romskim zajednicama na lokalnom nivou, kako se rješavaju problemi s kojima se suočavaju Romkinje, posebno u odnosu na dvostruku diskriminaciju i šta se pokušava učiniti da se podstaknu pozitivni stavovi prema Romima.

37. Gdin Kemal je, uz napomenu da je delegacija izjavila da određene preporuke o načinima suzbijanja diskriminacije nisu realizovane u cijeloj zemlji, pitao koje vrste preporuka su u pitanju i kako taj problem može da se riješi.

38. Gdin Kut je pitao koje su posljedice neprovođenja preporuka Institucije Ombudsmena za ljudska prava. Sljedeći periodični izvještaj Države potpisnice treba sadržavati podatke o slučajevima koje rješava Institucija Ombudsmena, uključujući vrste pitanja koje rješava i postignute rezultate.

39. Predsjedavajući je pitao koje nacionalnosti su "Ostali" ako se ne izjašnjavaju kao Bošnjaci, Hrvati ili Srbi. Ako su bez državljanstva, koje rješenje postoji za njih?

40. Gđa Đuderija (Bosna i Hercegovina) je rekla da izjašnjavanje u vezi nacionalne i vjerske pripadnosti ne utiče na državljanstvo. Nova strategija u vezi Roma ima za cilj njihovu integraciju u društvo i potpuno je u skladu s Evropskom strategijom 2020. Vode se pregovori s Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u cilju praćenja i evaluacije akcionih planova za Rome. CARE International pomaže u realizaciji lokalnih akcionih planova koji uključuju lokalne i romske zajednice. Takvi planovi se realizuju kroz pilot projekte u šest opština i kasnije će se izvršiti njihova evaluacija. Postoji visok nivo koordinacije između Evropske unije, međunarodnih organizacija i romskih udruženja. Međutim, romske zajednice se ne mogu uvijek dogovoriti o prioritetima.

41. Izvještaji Ombudsmena se podnose Vladi i Parlamentu. Ombudsmen nakon toga izdaje preporuke za sve nivoe vlasti i prati njihovu provedbu. Ako pojedina službena lica ili institucije ne postupe u skladu s preporukom, to može predstavljati krivično djelo, za koje kazne zavise od vrste krivičnog djela i određuje ih sud. Oštećene stranke mogu da podnesu krivične prijave i mogu također tražiti naknadu u građanskoj parnici.

42. Gđa Jurić (Bosna i Hercegovina) je rekla da se to odnosi na preporuke Vlade da se eliminiše segregacija u školama, ali se one ne provode adekvatno. Određena ministarstva obrazovanja odbijaju da slijedite ove preporuke jer oni smatraju da svako dijete ima pravo na nastavu na svom maternjem jeziku.

43. Gđa Đuderija (Bosna i Hercegovina) je rekla da je neizvršenje presuda Ustavnog suda krivično djelo. Neophodno je eliminisati segregaciju u školama i omogućiti djeci da imaju nastavu na maternjem jeziku.

44. Gđa Šantić (Bosna i Hercegovina) je rekla da je Strategija Evrope 2020 primijenjena u akcionom planu za Rome, čiji rokovi i ciljevi su identični onima iz Evropske strategije, osim činjenice da će nacionalni akcioni plan biti na snazi do 2016. godine. Neke inicijative koje su bile dio Dekade inkluzije Roma će biti nastavljene, uključujući aktivnosti koje se realizuju sa zemljama zapadnog Balkana uz podršku sredstava iz Instrumenta predpristupne pomoći Evropske unije.

45. Gđin Yeung Sik Yuen (izvjestilac za BiH) je rekao da su, iako je interaktivni dijalog bio plodonosan, ostala neka otvorena pitanja u pogledu poštivanja Konvencije u Državi potpisnici, od kojih se neka ponavljaju, a neke od ranijih preporuka Komiteta još nisu realizovane. Ipak, želja vlasti za poboljšajne poštivanja Konvencije je očitao. Izazov leži u iskorjenjivanju tendencija podjela u društvu koje rezultiraju diskriminacijom na osnovu nacionalnosti. Trajan mir se može postići samo ako postoji uzajamno poštovanje svih dijelova društva.

46. Gđa Đuderija (Bosna i Hercegovina) je rekla da Komitet i Država potpisnica dijele zajednički cilj: iskorijeniti sve oblike diskriminacije. Preporuke Komiteta će biti uključene u programe aktivnosti Države potpisnice i njene strategije u oblasti zaštite ljudskih prava.

Sastanak je završen u 12:55 časova.